

GLOBUS ISTRAŽUJE

ŠTO JE ISTINA A ŠTO MIT U PRIČAMA
O STOTINAMA MLADIH LJUDI KOJI SU
POSLEDNJIH GODINA EMIGRIRALI U
NOVU "OBEĆANU ZEMLJU"

AMERIČKI SAN? NE, KANADSKI!

Bolji život na minus 20 celzija

"Lako se napreduje na poslu. Obilato plaćaju ama baš svaki prekovremeni sat. Na bankovnoj kartici nema minusa, ali nam i ne treba. Litra goriva košta manje od pet kuna. Zdravstvene usluge su besplatne. Jedino im ne valja hrana: u sve stavljaju šećer. I zime su ubitačno depresivne"

PIŠE BORIS OREŠIĆ SURADIVALA TOMISLAVA MIOČ SNIMKE PRIVATNI ALBUM

» **O**ko Božića, prije nego što je Hrvatsku zaledio val hladnoće, u Edmontonu, glavnom gradu kanadske države Alberta, bilo je oko minus deset stupnjeva celzija. Kanadani su komentirali kako u tom gradu - smještenom 300-tinjak kilometara sjeverno od Calgaryja, u kojem su se 1988. održale Zimske olimpijske igre - dugo ne pamte tako topao prosinac. Jer nije rijetkost da se temperatura spusti i ispod 40 stupnjeva u minus.

“Ja sam iz Gorskog kotara pa mi paše ova kanadska planinska klima. Zimi je konstantno jako hladno, a kad padne snijeg, ne topi se barem pet mjeseci”, kaže Kristijan Radošević (37), koji se prije godinu i pol dana iz Crnog Luga u nacionalnom parku Risnjak doselio u Edmonton, a ubrzo su mu se pridružili supruga Jelena i sinovi Gabriel (5) i Leo (3).

U Kanadi Kristijan Radošević upravlja građevinskim strojevima na gradilištima. Taj je posao radio i u Hrvatskoj, za županijsku tvrtku za održavanje cesta. Supruga je radila kao računovođa, a kad je ostala bez posla, od jedne plaće im je bilo teško preživjeti i to uz kredit kojim su izgradili kuću u Crnom Lugu gdje su planirali svoju budućnost. Iz Hrvatske je Kristijan našao posao skladištara u jednoj kanadskoj tvrtki koja mu je platila i avionsku kartu. Kod njih je nakon 11 mjeseci premješten na sadašnji bolje plaćeni posao na gradilištu.

“Radno vrijeme je 44 sata tjedno, ali se ljeti radi više, kad je građevinska sezona, oko 11 sati na dan i svaku drugu subotu. Supruga još nema radnu dozvolu, a i mora čuvati djecu, pa živimo samo od moje plaće, i to vrlo pristojno. Unajmili smo jedan kat kuće, komfornih 120 kvadrata što mjesečno zajedno s režijama plaćamo 1400 kanadskih dolara (oko 7600 kuna). Kuća je, poput većine ovdje, drvena i zimi je unatoč niskim temperaturama unutra jako toplo. Grijanje je plinsko. Kad platimo stanarinu, ostaje nam dovoljno za život, a plaćamo i kredit u Hrvatskoj”, govori Radošević i otkriva kako mu je satnica 28 kanadskih dolara što je oko 150 kuna od čega treba oduzeti 25 posto poreza. Plaćen je po satu, pa dobro zna da će zaraditi onoliko koliko radi. Hvali i izvrstan zdravstveni sustav. Kod liječnika nema čekanja, a usluga je vrlo kvalitetna.

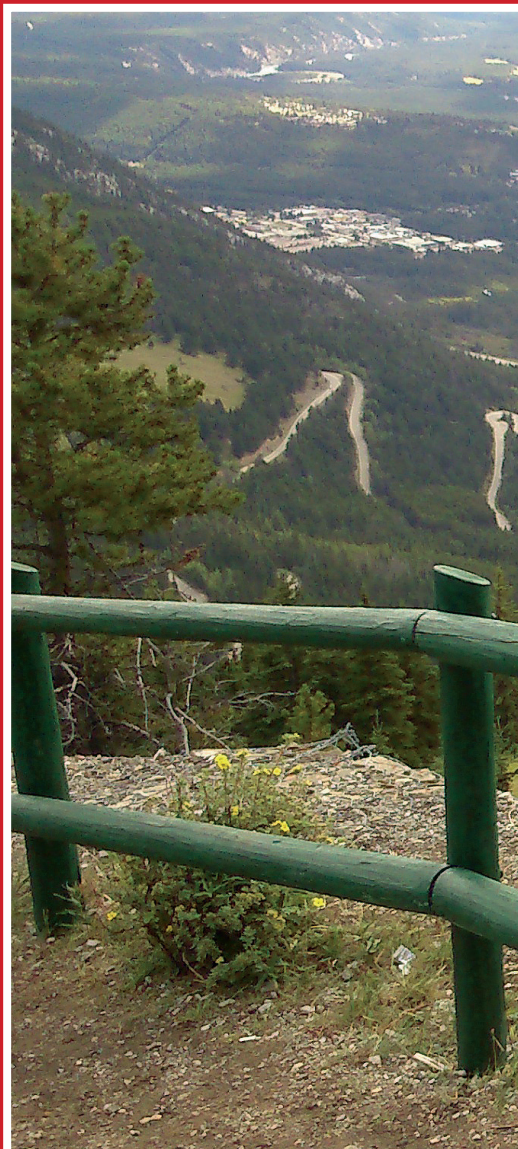
“Ovo je ravničarski kraj, sličan našoj Slavoniji, pa mi malo nedostaju planine, rijeke, jezera... Ali ljeti mnogo vremena provodimo u prirodi. Vikendom idemo na izlete ili se družimo s prijateljima, uglavnom Hrvatima. Za

Božić nas se okupilo 30-ak. Većina nas je iz Hrvatske u Kanadu stigla u zadnjih nekoliko godina. Uz gitaru zapjevamo hrvatske pjesme i kuhamo domaće specijalitete. Mnogi se žale na kanadsku hranu, ali u dućanima se mogu nabaviti sve namirnice pa kuhamo hrvatska jela. Jedan Talijan drži dućan u kojem se mogu kupiti i brojni hrvatski proizvodi poput pršuta, slanine, začina, pašteta, čak i šljivovica... S klinkima često odemo na bazene kojih ovdje ima puno”, priča Kristijan. Kaže da im je stariji sin u Edmontonu krenuo u školu, da se jako dobro snašao i brzo uči engleski jezik. U Kanadi, naime, djeca u školu kreću s pet godina.

KAMATE NA KREDIT “Drago mi je što smo došli u Kanadu i htjeli bismo ovdje ostati, a tako razmišljaju i svi naši ovdašnji prijatelji Hrvati. Nadam se da ćemo nagodinu dobiti stalni boravak pa bismo onda kupili i kuću na kredit. Kamata je samo 2 do 3 posto pa bi nam mjesečna rata bila otprilike kao i stanarina koju sad plaćamo. Ovdje potiču ljudi da što više troše i dižu kredite, a kako su svi računi umreženi, svaki trgovac može s moje kreditne kartice očitati koliko sam kreditno sposoban. Ako vidi da redovito plaćaš svoje račune, dat će ti povoljniji kredit. Time se ljudi potiče da redovito plaćaju svoje obveze. Automobile prodaju na kredit bez kamata”, otkriva Radošević koji bi volio da mu se djeca odškoluju u Kanadi pa neka, kad odrastu, sama biraju gdje će živjeti.

Slično razmišljaju i Darija i Hrvoje, Zagrepčani koji žive u gradiću od 5000 stanovnika u Manitobi, jednoj od najhladnijih kanadskih država u kojoj kao i u Alberti vlada najveća potražnja za radnicima iz drugih krajeva svijeta zbog čega su mnogi Hrvati zadnjih godina baš ondje vidjeli svoju priliku.

“Ne bi vjerovao koliko je naših ljudi ovdje! Pogotovo u Edmontonu gdje je jako razvijena industrija. Od moje plaće možemo dobro živjeti i ne moramo razmišljati hoćemo li kupiti nešto što nam treba”, govori Hrvoje (39), po

JOŠKO IVICA (33)

Diplomirani inženjer medicinske biokemije, porijeklom Trogirani, doselio se prije godinu i osam mjeseci u Kitchener u državi Ontario. Radi kao asistent na Sveučilištu McMaster u Hamiltonu

MARIO KOVAČIĆ (28)
Tehnički crtač iz Velikog Trojstva pokraj Bjelovara u Hrvatskoj je radio kao arhitektonski tehničar, a u Edmontonu se zaposlio kao mehaničar za europske automobile

“KAD DOBIJEMO STALNI BORAVAK, KUPIT ĆEMO OVDJE KUĆU: KAMATE NA KREDITE SU SAMO DVA DO TRI POSTO PA BI NAM MJESEČNA RATA BILA OTPRILIKE KAO I SADAŠNJA STANARINA. A AUTO SE KUPUJE NA BESKAMATNI KREDIT”

struci vozač, koji radi kao vozač kamiona. Imaju troje djece od šest, tri i godinu i pol dana. U ponedjeljak ujutro sjeda u kamion i kući se vraća u petak navečer da bi vikend proveo s obitelji. Dnevno prevali u prosjeku 800 kilometara, a za volanom provede 14 sati. Tvrtka u kojoj se zaposlio platila mu je obuku za vozača kamiona i troškove puta iz Hrvatske. U isto vrijeme, prije godinu i pol dana, zaposlili su još trojicu Hrvata.

OFF-ROAD VOŽNJA “Posao je krvav. Više vozim off-road nego po asfaltu. Puno je ne-asfaltiranih putova kroz nepregledna žitna polja. Kod nas svako selo ima crkvu, a kod njih – silos. Spavam u kamionu. Preživio sam i vožnju na minus 55 stupnjeva. No, pošteno me plaćaju i uspijevam prehraniti obitelj, a to mi je najvažnije jer u Hrvatskoj u zadnje vrijeme to nisam mogao iako sam radio čak dva posla. Živimo svoj američki san. Imamo kuću, auto, sve plaćamo na vrijeme... U našem gradiću imamo dućane, školu, bolnicu... Sve nam je na dohvat ruke”, kaže Hrvoje. Priča kako je supruga položila vozački ispit za samo 50 dolara. Na pitanje je li nešto mnogo skuplje nego u Hrvatskoj odgovara – cigarete. Kutija košta oko 75 kuna. Kako su i on i supruga pušači, kupuju duhan pa sami motaju.

“Škole su besplatne, a autobusi skupljaju školsku djecu čak i u najudaljenijim mjestima. Čini nam se da je djeci u školi lakše nego u Hrvatskoj, da više uče kroz igru. Ljudi se ovdje mnogi više smiju nego u Hrvatskoj i svi žele pomoći jedni drugima. Kad smo se tek doselili, na vrata su nam već prvi dan pokucali susjedi, nepoznati ljudi i pitali nas trebamo li što. Inzistirali su da nam nešto poklone i kupili nam krevet. Ništa nisu tražili zauzvrat. Njima je drago da im se u susjedstvo doselila obitelj s malom djecom”, ističe Hrvoje dodajući kako tvrtka za koju radi dio njegove zarada izdvaja u fond za godišnji odmor, a »

DARIJA I HRVOJE (39)

Zagrepcanin Hrvoje radi kao vozač kamiona, dnevno prevali u prosjeku 800 kilometara: u ponedjeljak ujutro sjeda u kamion i kući se vraća u petak navečer da bi vikend proveo s obitelji. Darija je kućanica, imaju troje djece od šest, tri i godinu i pol dana. Žive u gradiću u Manitobi

» on sam bira hoće li koristiti slobodne dane ili uzeti novac.

“Vozači su jako traženi pa se tvrtke trude zadržati dobre radnike. I Kanadani vole stran- ce jer znaju da za sve ima dovoljno posla. Vje- rojatno će ove godine i supruge dobiti radnu dozvolu, ali nismo sigurni hoće li početi raditi dok su nam djeca mala jer su vrtići jako skupi pa bi cijela njezina plaća odlazila na vrtić. Ov- dje je naš dom jer nam je dobro. Volim Hrvat- sku, ali još više volim svoju djecu koja će biti Kanadani. Prema mojoj kćeri se u školi nitko ne odnosi drugačije zato što nije rođena u Kanadi. Gledam svoje dijete kako ujutro kad dođe u školu prije nastave s drugom djecom pjeva kanadsku himnu. Za sada ne planiramo ići u Hrvatsku na godišnji odmor jer bi za nas petero karte koštale oko 9000 dolara. Radije ću svojoj majci platiti kartu da dođe ovamo vidjeti unuke. Možda si s vremenom bude- mo mogli priuštiti putovanje u Hrvatsku, ali je odavde mnogo jeftinije otići na godišnji odmor na Kubu ili na Jamajku”, priča Hrvoje i prisjeća se kako je prvi put u Kanadi došao u banku i pitao službenicu koliki će mu biti minus na računu.

“Zbunila se jer to kod njih ne postoji. Rekla mi je da si radije otvorim račun za štednju, što sam i učinio. I doista uspijem svaki mjesec malo uštedjeti”, ističe Hrvoje i dodaje da je za dobivanje dozvole boravka potrebno položiti test engleskog jezika koji je vrlo rigorozan.

RAD OD KUĆE Njegova Darija hvali dobro poduzetničku klimu. Mnoge žene s djecom rade od kuće pa ona razmišlja da otvori svoj mali dječji vrtić. Brzo su shvatili da se u Kana- di ne sjedi po kavama kao u Hrvatskoj. Djecu i mlade potiče se da idu na sportske aktivnosti koje su besplatne. Dok djeca igraju ili trenira- ju, mame se druže. Tako se i Darija sprijateljila s Kanadankama.

“Neke od njih zvale su nas k sebi na večeru. Nisu nam se baš svidjela kanadska jela jer u sve stavljaju šećer, ali se polako navikavamo da je sve slatkasto. Zato su se svi Kanadani koje sam zvala kod nas oduševili mojim gula- šima i čušpajzima”, ponosna je Darija.

“Meni osobno nikada nije bilo loše u Hr- vatskoj. Nisam jedan od onih što su otišli trbuhom za kruhom. Plan mi je bio otići u Kanadu, putovati, usavršiti jezik, upoznati nove ljude i vidjeti druge kulture. Europu sam proputovao uzduž i poprijeko, pa mi je Kana- da bila novi izazov”, ističe Damir (31) iz Za- greba, IT inženjer koji je u Hrvatskoj zadnje četiri godine radio u svojoj struci, a prije toga je šest godina bio šef voznog parka u jednoj tvrtki. U rujnu 2011., točno na prvi dan jeseni, kaže, doputovao je u Toronto odakle se nakon mjesec dana zaputio u Edmonton.

“Prvi posao našao sam u dućanu s odjećom. Tamo sam radio samo dva mjeseca, samo da preživim da mogu kupiti hranu i platiti režije. Onda sam se zaposlio u velikoj naftnoj kom- paniji. Radio sam na tzv. CNC strojevima za proizvodnju raznih dijelova. U toj tvrtki ra- dim i danas. Malo po malo sam se dokazivao,

“ZA KAT KUĆE U EDMONTONU OD 120 KVADRATA PLAĆAMO 7600 KUNA STANARINE. ALI ZARADIMO DOVOLJNO DA MOŽEMO JOŠ PLAĆATI I RATU KREDITA ZA NAŠU KUĆU U HRVATSKOJ”

radio dodatne sate i smjene i uvijek davao više nego što su od mene tražili. Tako sam dogurao do svog sadašnjeg radnog mjesta - inženjera strojarstva, iako mi to nije struka. Ali sam radeći na strojevima puno naučio. U kratkom roku sam se progurao. Danas radim u timu iskusnih ljudi i svaki dan učim nove stvari”, govori Damir dodajući kako mu je de- setogodišnje radno iskustvo u Hrvatskoj i te kako pomoglo da u kratkom vremenu shvati

kakve mu se prilike otvaraju u Kanadi. Slika o toj državi postala mu je ubrzo vrlo pozitivna i odlučio je ostati dulje nego što je planirao kad je u Zagrebu pakirao kofere. Tvrtka u kojoj radi tražila je za njega radnu dozvolu koju je i dobio kao i stalno prebivalište.

LJUBAZNOST Damiru se svidjelo i što su ljudi u Kanadi jako jednostavni i gostoljubivi. “Ne gledaju vas drukčije jer niste domaći. Ovdje je potpuno normalno da vam kad ho- date po cesti, sjedite na klupi u trgovačkom centru ili u autobusu ljudi priđu i popričaju s vama. U početku mi je to bilo čudno. Prva bi mi pomisao bila da sigurno nešto trebaju”, govori Damir. Otkriva kako Kanadani jako cijene rad pa se na poslu lako napreduje. Rad- nike, dodaje, nitko ne tjera da rade više od osam sati dnevno, ali se prekovremeni sati jako dobro plaćaju.

“Za neke stvari koje sam htio kupiti u Hr- vatskoj sam morao mjesecima štedjeti. Ovdje odradim jedan vikend i mogu si to priušti- ti. Gorivo je jako jeftino, na hranu se ne obra- čunava PDV, a na ostale je proizvode stopa samo 5 posto. No, kako su troškovi stanova- nja prilično visoki, dosta ljudi živi s cimerima. I ja sam tako živio prvih 8 mjeseci nakon čega sam se odlučio osamostaliti. Kako su cijene najma visoke, ubrzo sam odlučio kupiti svoju kuću”, otkriva Zagrepčanin koji se u Edmon- tonu druži s nekolicinom Hrvata i drugih Eu-

DAMIR (31)
 IT inženjer iz Zagreba u Hrvatskoj je zadnje četiri godine radio u struci, a prije toga je šest godina bio šef voznog parka u jednoj tvrtki. U rujnu 2011. doputovao je u Toronto odakle se nakon mjesec dana zaputio u Edmonton. Danas je zaposlen u velikoj naftnoj kompaniji. “Najvećim uspjehom smatram što sam ovdje upoznao svoju ženu”, kaže Damir

OBITELJ RADOŠEVIĆ

Kristijan (37) prije godinu i pol dana iz Crnog Luga u Gorskom kotaru doselio se u Edmonton, a ubrzo su mu se pridružili supruga Jelena i sinovi Gabriel (5) i Leo (3)

IVAN FRANCETIĆ (25)

Računalni tehničar iz Stare Rače kraj Bjelovara u Hrvatskoj je radio na benzinskoj postaji. U Edmontonu je zaposlen kao mehaničar

ropljana, a dobar je i s dosta Kanadana, kolega s posla. Slobodno vrijeme najradije provodi sa svojom suprugom. Druže se s prijateljima, posjećuju jedni druge.

“Često idemo u restorane da probamo nova jela jer je ova sredina multikulturalna. Nude kuhinje iz raznih krajeva svijeta, ali većinom jedemo kod kuće jer supruga obožava kuhati. Bogata je ponuda raznih kulturnih događanja. Nikad nisam bio ljubitelj zime i snijega, ali kako sam došao u snježni grad, odlučio

sam naučiti voziti snowboard”, kaže Damir koji je u okolici Edmontna uz skijališta otkrio i lijepa mjesta za kampiranje u ljetnim mjesecima. Svida mu se što u gradu i ima puno parkova u koje ljudi dolaze na piknik, pa čak i peku roštilj.

DALEK PUT I MALO VREMENA “Stvarno mi ovdje znaju jako zasmetati loši vozači. Dosešlo se mnogo ljudi iz zemalja u kojima nema snijega pa nemaju iskustva vožnje u zimskim uvjetima”, ističe Damir kojem osim obitelji nedostaju hrvatska hrana i Jadransko more.

“Nije mi toliko problem visoka cijena karte koliko nedostatak slobodnog vremena jer mi se u Hrvatsku ne isplati ići na manje od tri tjedna, a toliko godišnjeg odmora teško mogu dobiti. Za cijenu leta do Hrvatske može se dobiti cijeli all inclusive aranžman za deset dana u Meksiku ili na Kubi. Prezadovoljan sam što sam u ovako kratkom vremenu u Kanadi riješio stambeno pitanje, dobio stalno prebivalište i dobar posao, upoznao predivne ljude... A najvećim uspjehom smatram što sam upoznao svoju ženu. Planiram li ostati ovdje zauvijek? Na to pitanje ne mogu dati odgovor, jer prije pet godina ni na kraj pameti mi nije bilo da ću se odseliti 8500 kilometara daleko od obitelji i prijatelja. Nakon ovog životnog iskustva sve su opcije otvorene”, zaključuje Damir.

U Edmontonu živi i Mario Kovačić (28) iz Velikog Trojstva pokraj Bjelovara, po struci tehnički crtač. U Hrvatskoj je radio kao arhitektonski tehničar, a u Kanadi se zaposlio

“NE PLANIRAMO POSJET HRVATSKOJ. SKUPI SU LETOVI. ZA CIJENU KARTE DO HRVATSKE DOBIJETE ALL INCLUSIVE ARANŽMAN ZA DESET DANA GODIŠNJEG ODMORA NA JAMAJCI, U MEKSIKU ILI NA KUBI”

kao mehaničar za europske automobile. Ima radnu dozvolu na godinu dana. U Kanadu je poželio otići još 2010., ali je želju realizirao 2014. godine.

“Prvi dojmovi o Kanadi i Edmontonu bili su mi izvrsni, ali je s vremenom postalo monotono. Gostoljubivost je sveprisutna kao i dobar odnos prema strancima, premda sam na vlastitoj koži doživio nekoliko uvreda na nacionalnoj osnovi, i to od Kanadana. U poslu su vrlo profesionalni. Za mene Balkanca ponekad i previše”, šali se Mario na svoj račun. Dodaje kako zarađuje daleko ispod kanad- »

» skog prosjeka, ali se ne žali jer plaća stiže na vrijeme, a ima i odlično zdravstveno osiguranje i plaćen godišnji odmor.

“Na poslu provedem najmanje 10 sati dnevno. Prekovremeni sati su plaćeni 50 posto više od redovne satnice. Posao nije težak, ali se konstantno radi”, govori Mario Kovačić koji se kao samac odlučio stambeni prostor dijeliti s cimerima, što mu znatno smanjuje troškove stanovanja. Na kraju uspije i malo ušetjeti. Smatra da pristojno živi i čak sebi ponekad može priuštiti putovanje.

DRUŽENJE Slobodno vrijeme najčešće provodi s Hrvatima i ljudima iz susjedstva koji su uglavnom također stranci. Rijetko se druži s Kanadanima jer je, zaključuje, njihov mentalitet poprilično drukčiji od našega.

Slobodnog vremena ima vikendom i ljeti nastoji što više ići na razna kulturna događanja i u muzeje kao i u prirodu obližnjeg nacionalnog parka Banff. Voli otići i u Calgary. Zime, otkriva, znaju biti depresivne jer su dani kratki pa većinu slobodnog vremena provodi kod kuće ili u omiljenom kafiću.

Nikako se, tvrdi, ne može naviknuti na kanadsku hranu, pa često kupuje namirnice u trgovinama koje nude proizvode iz balkanskih zemalja. Nedostaju mu hrvatski rituali poput sjedenja na kavi.

“Kava se ovdje pije iz termosice putem do posla što nikako ne mogu prihvatiti. Nedostaje mi kava s kolegama na poslu. Nakon svega još se ne mogu vidjeti kao stalnoga stanovnika Kanade. Ali nikad se ne zna. Odluke uvijek padaju u zadnji tren”, priča Mario koji, ako ostane duže u Kanadi, planira svake godine dolaziti na mjesec dana na godišnji odmor u Hrvatsku.

Kao mehaničar u Edmontonu radi i Ivan Francetić iz Stara Rače, mjesta u okolici Bjelovara. Ima 25 godina i u Kanadu je došao sam.

Završio je školu za računalnog tehničara, ali je u Hrvatskoj radio na benzinskoj postaji. Okušao se i kao poduzetnik u vlastitoj tvrtki, a u Kanadu je poželio otići nakon razgovora s prijateljem koji je prije njega tamo otišao živjeti. Iznenađio se koliko u Edmontonu ima Hrvata od koji neki drže trgovine i ugostiteljske objekte u kojima njeguju domaću atmosferu.

“Kad sam sletio, prijatelj je došao po mene i odveo me na ručak. Ostao sam začuđen kad mi se konobarica obratila s dobar dan, izvolite. Očekivao sam engleski jezik. Uz to sam naručio čevape. Već sljedećeg jutra sam u drugom hrvatskom kafiću jeo burek. Iako sam engleski učio u školi, u početku sam imao malo problema u komunikaciji jer sam imao tremu. No, nakon nekoliko tjedana provedenih u društvu Kanadana trema je nestala. Opustio sam se i počeo normalno razgovarati i učiti nove riječi”, priča Ivan Francetić, koji je u Edmontonu upoznao i nekolicinu Hrvata koji su ondje već dulje vrijeme, ali još nisu naučili engleski.

Iako za kanadske prilike skromno zarađuje, Ivan uspijeva pokriti sve svoje troškove koji

“OVDJE MI ZNAJU JAKO ZASMETATI LOŠI VOZAČI. DOSELILO SE MNOGO LJUDI IZ ZEMALJA U KOJIMA NEMA SNIJEGA PA NEMAJU ISKUSTVA VOŽNJE U ZIMSKIM UVJETIMA”, KAŽE INŽENJER DAMIR

nisu veliki jer živi u stanu s još nekoliko ljudi. Nada se da će pronaći i neki bolje plaćeni posao. Najviše se druži s Hrvatima, a kako voli sport, zimi redovito odlazi na skijanje i snowboard. Kaže da mu ništa ne nedostaje osim, dakako, prijatelja i obitelji u Hrvatskoj u koju će se vjerojatno vratiti kad mu u Kanadi istekne radna dozvola. No, do tada ima još nekoliko mjeseci pa si ostavlja mogućnost da se predomisli i pokuša još malo ostati.

MLADI ZNANSTVENIK Bez namjere da se vrati u Hrvatsku, u Kanadu se prije godinu dana i osam mjeseci odselio Trogirani Joško Ivica (33) kojeg je preko oceana odvela ljubav. Oženio se Natašom Lekić, rođenom Sarajkom koja se za vrijeme rata prije više od 20 godina s roditeljima odselila u Kanadu, u grad Kitchener u državi Ontario.

U Zagrebu je Joško diplomirao medicinsku biokemiju na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu i potom u Pragu doktorirao biokemiju na Karlovu sveučilištu. Trenutačno radi u gradu Hamiltonu, udaljenom oko sat vremena vožnje od Kitchenera, kao asistent na sveučilištu McMaster na znanstvenim istraživanjima koja se provode za studiju o starenju, Canadian Study on Aging. Zaposlen je na neodređeno vrijeme, a kako mu je žena kanadska državljanka, lako je dobio neograničenu radnu i boravišnu dozvolu.

“Snalaženje mi je bilo znatno olakšano činjenicom da mi je žena odavde. Nemam baš puno prijatelja među Hrvatima. Više se družim s Talijanima, Indijcima, ljudima iz Bosne i Hercegovine”, otkriva Joško ističući kako među Kanadanima ima mnogo mladih i obrazovnih ljudi koji će prilikom zapošljavanja ipak imati prednost u odnosu na strance. Stoga njemu nije bilo lako naći posao u struci.

“Slao sam molbe i životopise, ali nitko me nije zvao na razgovor. Htio sam raditi na fakultetu i shvatio sam da je važno imati preporuku pa sam se javljao profesorima i stjecao poznanstva. Nakon pet mjeseci, preko jednog prijatelja, dobio sam posao na fakultetu, ali ne u svojoj struci. U struci za koju sam se školo-

vao posao sam dobio tek nakon godinu dana što se meni čini dosta vremena. Mislio sam da će biti lakše, ali sada imam posao na kojem bih volio ostati dulje. Asistenti na fakultetima ovdje nemaju velike plaće, ali zaradim za skroman život. Kako Nataša još ne radi, živimo kod njezinih roditelja. Kad ona počne raditi, imat ćemo dvije plaće i moći ćemo si unajmiti stan”, govori Joško Ivica i otkriva kao je hrana jeftina, a odjeća pogotovo ako je kupuješ kad su velika sniženja. Litra goriva košta manje od pet kuna. Zato su skupe stanarine i izlasci, pogotovo hrana u restoranima i alkoholna pića čije je cijena opterećena visokim porezima. Joško i njegova žena ponekad odu u pub na pivo, a s prijateljima se druže i po kućama.

“Ovdje je sve daleko. Svagdje moraš ići autom. Najviše od svega mi smeta što puno vremena provodim u prometu, u automobilu. Posao mi je udaljen 70 kilometara od kuće. No u Kanadi je normalno da radiš daleko od kuće, da se na posao voziš sat vremena”, ističe Joško koji za razliku od većine ostalih Hrvata tvrdi da mu je kanadska hrana – super.

“Za moj ukus malo je previše snijega. Nedostaju mi i šetnje po centru grada na koje sam navikao u Trogiru, Zagrebu i Pragu. U Kanadi nema te europske estetike. Manje je lijepe arhitekture. Sve kuće su iste. Svi gradovi izgledaju slično. Priroda je lijepa, ali kako nisam nešto lud za prirodom, nedostaje mi europski ugođaj. Ovdje nitko ne šeće po gradu”, kaže Joško koji je dosta obišao Ontario i Quebec i upoznao mnoge lijepe male gradove.

USILJENI SMIJEH Nakon godinu i osam mjeseci odlučio je sebi priuštiti putovanje u Hrvatsku. Kartu je platio oko 7000 kuna. Da ju je rezervirao više od tri mjeseca unaprijed, mogla je biti i nešto jeftinija, a uz to je htio i u svom Trogiru provesti Božić i Novu godinu, a tada je teško pronaći povoljnu kartu.

“Nadam se da ću si moći priuštiti da dodem svake godine barem jednom. Kad si poput mene negdje kratko zaposlen, nije lako dobiti nekoliko tjedana godišnjeg odmora. No, nadam se da ću imati posao na kojem ću dovoljno zarađivati i imati dovoljno slobodnog vremena da mogu putovati u Hrvatsku, ali i u druge krajeve svijeta jer je obožavam putovanja. Uvjeren sam da sa svojom strukom mogu u Kanadi napraviti bolju karijeru nego u Hrvatskoj ili drugdje u Europi. Ovdje se puno ulaže u znanost. Kanada je moj drugi dom. Taj osjećaj pripadnosti dolazi s vremenom. Kanada je uređeno društvo, ne gleda se odakle je tko došao. Puno je doseljenika iz svih krajeva svijeta i zato se ne osjećam kao stranac. To mi se jako sviđa”, kaže mladi znanstvenik.

“U Kanadi se očekuje da si jako poslovno nastrojen. Ako želiš uspjeti i napredovati moraš ostavljati dojam da si jako pametan, najbolji na svijetu... A ide mi na živce što se stalno smješkuje. I kad nisu dobre volje. Malo neprirodno. Usiljeno. Smijuje se i kad nije smiješno jer misle da se treba smijati. To mi smeta jer nisam takav tip”, priznaje Joško Ivica.